

Internetbeleid glijpt het Westen door de vingers

**Axel
Arnbak**

De globaliseringselite op het World Economic Forum in Davos en anarchisten op het hackerscongres 33c3 in Hamburg zijn opvallend eensgezind: Donald Trump is onvoorspelbaar (en dus eng). De internetagenda van de kersverse president was uiteraard in Hamburg en zelfs in Davos een hoofdthema, omdat de EU en de VS op korte termijn consensus moeten bereiken over brandende kwesties als privacy en cybersecurity. In feite laat Trump al na een paar dagen zien dat die noodzakelijke consensus onhaalbaar is. Door de steeds diepere breuk tussen de EU en de VS verliest het Westen de grip op de kernwaarden van het mondiale internet. Burgers, innovatie en vooral multinationals zijn het kind van de rekening.

Consensus van het Westen over privacy en cybersecurity is zowel juridisch noodzakelijk als wenselijk. Noodzakelijk, omdat het Europese Hof van Justitie daarom vraagt. Iets meer dan een jaar geleden verpulverde het Hof de bilaterale afspraken over trans-Atlantisch datatransport, de 'Safe Harbor'-regeling, omdat Amerikaanse wetgeving onvoldoende bescherming biedt aan Europese data. Sinds die veelbesproken uitspraak ontwikkelt het Europese Hof de minimumvereisten voor privacy en cybersecurity op het internet bij elke kans, oftewel elke nieuwe zaak, zoals

onlangs in een nieuwe strenge uitspraak over de controverse bewaarplicht van bel- en internetgegevens.

Aankomende zomer toetsen Europese datatoezichthouders de vervanger van 'Safe Harbor', de nieuwe bilaterale data-deal 'EU-US Privacy Shield' aan die nieuwe eisen en de praktische invulling daarvan door de VS. Het nieuwe elan van het Hof is ingegeven door het zelfstandige grondrechtencharter van de EU uit 2009. Stilaan blijkt dat de EU een completere trias politica heeft gekregen: Europese en Amerikaanse politici kunnen voor hun internetbeleid niet langer om de grondrechteneisen van het Hof heen.

Daarnaast is westerse consensus wenselijk voor burgers en onderneming wereldwijd. Regelmatig lezen wij in het FD hoezeer cloud computing, het internet der dingen, zelflerende software en nieuwe blockchain-gebaseerde diensten onze economie en samenleving ingrijpend zullen veranderen. Nu is het moment om de kernwaarden van de de-

Trump zit pas kort op troon, maar heeft nu al een broertje dood aan privacy en cybersecurity

mocratische rechtsstaat in de technologie van de toekomst te verankeren, zoals respect voor grondrechten en gelijke toegang tot nieuwe softwareprotocollen, bijvoorbeeld voor kunstmatige intelligentie en het internet der dingen. Consumenten en bedrijven zijn gebaat bij robuuste regelgeving en rechtszekerheid.

Voor het eerst waren de VS, bij monde van president Barack Obama en Hillary Clinton, bereid bruggen te slaan. Obama introduceerde de eerste federale wet voor databescherming ooit, het 'Privacy Shield' is verre van ideaal, maar een flinke verbetering en zelfs voor de uitwisseling van politiegegevens ligt er nu een privacydeal. De EU en VS waren het lang niet altijd eens, maar een consensus leek in de maak, die vervolgens internetafspraken met landen in Zuid-Amerika en Azië beïnvloedde.

Trump zit pas een paar dagen op zijn troon, maar heeft nu al een broertje dood aan privacy en cybersecurity. Hij wil een database laten bouwen van alle moslims in de VS. Hij is tegen de versleuteling van internetcommunicatie. Zijn net benoemde CIA-chef Mike Pompeo verklaarde op 23 januari dat de garanties waar het 'EU-US Privacy Shield' op rust in de prullenbak moeten.

Trump kan zelfs een meerderheid creëren langs zijn eigen wensen in het Amerikaanse Supreme Court, waarmee hij impliciet privacy en andere grond-

rechtdebatten decennia naar zijn hand kan zetten. Waar de Europese trias politica completer wordt, is deze in de VS helaas ver te zoeken, nu Trump de uitvoerende, wetgevende en rechtsprekende macht kan controleren. Onder Trump zullen de VS en de EU als beleidsmakers niet naar elkaar toegroeien, maar juist verder uit elkaar.

Het Westen heeft de komende jaren een uitgelezen kans en een juridische plicht de kernwaarden van de democratische rechtsstaat in het internet te verankeren en mondiale markten langs die spelregels te creëren. Maar door het schisma in het Westen zal datatransport haperen en blijven de broodnodige juridische kaders uit. En als het 'vrije' Westen er al niet uitkomt, zullen China en Rusland hun eigen ecosysteem voor het internet verder uitbouwen. Rusland, China en 'America first'. Misschien drijft Trump de globaliseringselite en internetanarchisten naar elkaar; beide kampen accepteren het nieuwe elan van het Europese Hof.

Maar al wil Davos het niet horen, op bestuurlijk niveau is het economische en morele leiderschap van het 'vrije' Westen, ook op het internet, tanende.

Axel Arnbak is advocaat bij De Brauw Blackstone Westbroek en onderzoeker aan het Instituut voor Informatierecht (UvA). Reacties: @axelarnbak